

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Θέατρο

Τίτλος:

«Η παράσταση αρχίζει!»

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΝΑΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η παράσταση αρχίζει!

Δημιουργός

Στυλιανή Νάκη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Μάιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Θέατρο

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Οκτώ (8) διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές και οι καθηγητές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι:

- Με το περιβάλλον Web 2.0 και συγκεκριμένα με τη χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Wiki.
- Με την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες.

- Με το πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακής αφίσσας [Gloster](#) ή με το [info.gr.am](#)
- Με το πρόγραμμα δημιουργίας video των Windows, Movie Maker.
- Με την εργασία σε ομάδες.

Επίσης, πρέπει να υπάρχει σύνδεση με το διαδίκτυο από το σπίτι.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- Χρήση από τον φιλόλογο του εργαστηρίου της πληροφορικής.
- Ύπαρξη σχολικής αίθουσας με ηλεκτρονικό υπολογιστή και βιντεοπροβολέα.
- Θετική στάση του συλλόγου γονέων για την αξιοποίηση του Web2.0 (Wiki).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αποσκοπεί στη γνωριμία των μαθητών με το θέατρο και ειδικότερα με τη δομή του θεατρικού κειμένου και τους συντελεστές που απαιτούνται για το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης και έχει ως τελικό προϊόν τη δραματοποίηση σκηνών ενός θεατρικού έργου. Επίσης, στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων δημιουργικής γραφής στους μαθητές, οι οποίοι μετά την ανάγνωση του θεατρικού έργου καλούνται να κρατούν ημερολόγιο, στο οποίο θα καταθέτουν τις εμπειρίες τους από την εμπλοκή τους στη διαδικασία του ανεβάσματος της θεατρικής παράστασης, ανάλογα με τον «ρόλο» που έχουν αναλάβει (σκηνοθέτες, ηθοποιοί κλπ.). Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και παρουσιάζουν τις εργασίες στους συμμαθητές τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η διδασκαλία θεατρικών κειμένων στο πλαίσιο του μαθήματος της λογοτεχνίας είναι παραμελημένη. Η πλειοψηφία των μαθητών ή δεν διδάσκεται καθόλου τα αποσπάσματα θεατρικών έργων που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια των κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας ή τα διδάσκεται ελάχιστα και αποσπασματικά. Συχνά στο πλαίσιο σχολικών/πολιτιστικών εκδηλώσεων οι μαθητές ανεβάζουν θεατρικές παραστάσεις, στις οποίες όμως, όπως είναι φυσικό, εμπλέκεται –μάλλον ευκαιριακά και τυχαία– συγκεκριμένος και περιορισμένος αριθμός από αυτούς, που έρχεται σε επαφή με το θεατρικό κείμενο, μαθαίνει τη δομή και τις θεατρικές συμβάσεις του.

Η διδασκαλία θεατρικών κειμένων μπορεί να προσφέρει πολλά στους μαθητές. Αρχικά, τους δίνει τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με ένα ολοκληρωμένο έργο και όχι με αποσπάσματα, όπως συνήθως συμβαίνει με τα πεζά κείμενα που ανθολογούνται στα σχολικά εγχειρίδια. Επιπλέον, η διδασκαλία δραματικού κειμένου προσφέρεται για την εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου διδασκαλίας, αφού το θέατρο είναι κατ' εξοχήν ομαδική εργασία. Έτσι οι μαθητές, ακόμα και αν δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτή τη μέθοδο, μπορούν να επιχειρήσουν να συνεργαστούν για να ανεβάσουν μια θεατρική παράσταση ή ακόμα και να δραματοποιήσουν ένα απόσπασμα από το κείμενο και να αντιληφθούν στην πράξη την αξία της συνεργασίας αποκτώντας και τις σχετικές δεξιότητες (συνεργασίας, επικοινωνίας, διαλόγου κ.ά.).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να μάθουν ότι ο έρωτας αποτελεί κινητήριο δύναμη για τον άνθρωπο και ιδιαίτερα για τον νέο.

- Να μάθουν ότι το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο ανατρέφεται κάποιος διαμορφώνει τον χαρακτήρα και την προσωπικότητά του.
- Να μάθουν ότι διαφορετικά κειμενικά είδη (δράμα, αφήσα, πρόγραμμα παράστασης) χρησιμοποιούν διαφορετικό κώδικα επικοινωνίας και υπηρετούν διαφορετικές ανάγκες επικοινωνίας.
- Να μάθουν ότι για την επίτευξη κάθε συλλογικού στόχου είναι απαραίτητη η συνεργασία των μελών της ομάδας.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να μάθουν ότι το δραματικό κείμενο έχει συγκεκριμένη δομή, αποτελείται δηλαδή από πράξεις και σκηνές.
- Να μάθουν ότι το δραματικό κείμενο έχει βασικά δραματουργικά στοιχεία, όπως χώρο, χρόνο, χαρακτήρες.
- Να μάθουν ότι ο συγγραφέας του θεατρικού έργου στοχεύει στη σκηνική αναπαράσταση του έργου και το γεγονός αυτό τον επηρεάζει στη συγγραφή του.
- Να μάθουν ότι για το ανέβασμα της θεατρικής παράστασης συμπράττουν πολλοί συντελεστές (σκηνοθέτες, ηθοποιοί, σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι, παραγωγοί).
- Να μάθουν ότι το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης αποτελεί ερμηνεία του δραματικού κειμένου.

Γραμματισμοί

Στο πλαίσιο του ψηφιακού και λογοτεχνικού γραμματισμού επιδιώκεται οι μαθητές να μπορούν:

- Να δημιουργήσουν τη δική τους ψηφιακή αφήσα, για να διαφημίσουν τη θεατρική τους παράσταση.

- Να επιλέξουν ένα μέρος από τις βιντεοσκοπημένες πρόβες και να το αξιολογήσουν στην ψηφιακή αφίσα προκειμένου να διαφημίσουν τη θεατρική τους παράσταση.
- Να συντάξουν το πρόγραμμα της παράστασης.
- Να συνθέσουν ένα ημερολόγιο στο οποίο να παρουσιάσουν τις εμπειρίες τους από το ανέβασμα της θεατρικής παράστασης και την εμπλοκή τους σε αυτή.
- Να αξιοποιούν την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki ως περιβάλλον ασύγχρονης επικοινωνίας, συνεργασίας και συγκέντρωσης ψηφιακού υλικού.
- Να ασκήσουν κριτική για τη θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν.

Διδακτικές πρακτικές

Το σενάριο αξιοποιεί τη θεωρία του κοινωνικού εποικοδομισμού στοχεύοντας στη μάθηση μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτό η παρούσα διδακτική πρόταση βασίζεται στην ομαδοσυνεργατική μάθηση. Η συγκεκριμένη διδακτική πρακτική επιλέχθηκε, ώστε να ασχοληθούν οι μαθητές ανά ομάδα με διαφορετικά στοιχεία που συνθέτουν το δραματικό κείμενο και συμβάλλουν στην υλοποίηση της θεατρικής παράστασης, η οποία ούτως ή άλλως αποτελεί εξ ορισμού ομαδική δουλειά.

Επιπλέον, η συνδυαστική αξιοποίηση της ομαδοσυνεργατικής μάθησης με τις Τ.Π.Ε. διευκολύνει την αλληλεπίδραση ανάμεσα στους μαθητές, αφού το συνεργατικό περιβάλλον του ηλεκτρονικού υπολογιστή ευνοεί και καθορίζει την ομαδική εργασία, ενώ καθιστά τους μαθητές ικανούς να αυτενεργούν αξιοποιώντας τη γνώση τους για την επίλυση προβλημάτων.

Ο εκπαιδευτικός, κατά την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία έχει συμβουλευτικό και καθοδηγητικό ρόλο απέναντι στις ομάδες. Πριν την εφαρμογή του σεναρίου χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες¹ λαμβάνοντας υπόψη του τη θετική αλληλεξάρτηση των μελών της ομάδας, καθώς και τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις τους και αναθέτει

¹ Καλό θα ήταν ο χωρισμός σε ομάδες να γίνει από την αρχή του σχολικού έτους, αν γνωρίζει ο εκπαιδευτικός το κοινωνιόγραμμα της τάξης ή αργότερα, αν συναντά τους μαθητές για πρώτη φορά.

ρόλο σε κάθε μέλος της ομάδας: α. τον ρόλο του συντονιστή (συντονίζει την εργασία, φροντίζει να συμμετέχουν όλα τα μέλη, συχνά μπορεί να συγκεντρώνει τις απορίες/προβλήματα που προκύπτουν και να απευθύνεται στον διδάσκοντα), β. τον ρόλο του υπεύθυνου της εργασίας (διανέμει το υλικό, ελέγχει την πορεία του έργου), γ. τον ρόλο του γραμματέα (καταγράφει το αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας και αναρτά τις εργασίες στο Wiki), δ. τον ρόλο του εισηγητή (ανακοινώνει στην ολομέλεια το αποτέλεσμα της εργασίας).

Σημαντικό είναι επίσης εδώ να επισημάνουμε ότι εφόσον το ζητούμενο του σεναρίου είναι το ανέβασμα της θεατρικής παράστασης ο καθηγητής οφείλει να γνωρίζει ή να διερευνήσει τα καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των μαθητών του, ώστε να τους αναθέσει τις ανάλογες εργασίες.

Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι η ομαδοσυνεργατική μάθηση υλοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του σεναρίου αλλά κατά τη δεύτερη και τρίτη διδακτική ώρα οι μαθητές εργάζονται μεν στις ομάδες τους αλλά υλοποιούν τις ίδιες δραστηριότητες. Είναι γνωστό ότι για να μελετηθεί-αναπαρασταθεί ένα θεατρικό έργο, εκτός από το ίδιο το κείμενο, οι συντελεστές της θεατρικής παράστασης πρέπει να γνωρίζουν το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής στην οποία αναφέρεται. Με αυτό το σκεπτικό οι ομάδες εργάζονται τη 2^η και την 3^η ώρα στα ίδια θέματα.

Επιπλέον, με το παρόν διδακτικό σενάριο στοχεύουμε οι μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας, να γίνουν ενεργητικά υποκείμενα και να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη ασκώντας εμπειριστατωμένη-αιτιολογημένη κριτική στη θεατρική παράσταση που ανεβάζουν οι συμμαθητές τους. Εκτός από αυτό, το σενάριο στοχεύει και στην καλλιέργεια της συνεργατικής δημιουργικής γραφής με τη μορφή ημερολογίου στο οποίο εκτίθενται οι εμπειρίες των μαθητών από τη συμμετοχή τους στην όλη διαδικασία της παράστασης, ανάλογα με τον ρόλο που έχουν σε αυτή.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Με αφορμή τον προβληματισμό μας για το γεγονός ότι οι μαθητές δε διδάσκονται το θέατρο στο πλαίσιο του μαθήματος της λογοτεχνίας, αποφασίσαμε να μελετήσουμε ένα ολόκληρο θεατρικό έργο με σκοπό να το ανεβάσουν οι μαθητές στο σχολείο, ώστε αφενός να εστιάσουν στη λογοτεχνικότητα του κειμένου και αφετέρου να συνειδητοποιήσουν ότι το θεατρικό έργο γράφεται για να παρουσιαστεί στο κοινό.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση εντάσσεται στο πλαίσιο της ενότητας «Θέατρο» της Β΄ Γυμνασίου σύμφωνα με το Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ). Μερικοί από τους στόχους της διδασκαλίας της συγκεκριμένης ενότητας είναι οι μαθητές:

- Να συνειδητοποιήσουν τη δομή ενός θεατρικού έργου.
- Να κατανοήσουν τη σημασία των δραματουργικών στοιχείων (χώρος, χρόνος, χαρακτήρες, σύγκρουση).
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η θεατρική παράσταση αποτελεί ένα σύνθετο καλλιτεχνικό προϊόν στο οποίο συμβάλλουν πολλές τέχνες.
- Να κατανοήσουν ότι η παράσταση (ως αποτέλεσμα μιας ορισμένης σκηνοθεσίας) είναι ερμηνεία του θεατρικού έργου.

Στις δεξιότητες αναφέρεται:

- ✓ Να εντοπίζουν το κεντρικό διακύβευμα-σύγκρουση σε ένα θεατρικό έργο.

Ως δραστηριότητες προτείνονται, μεταξύ άλλων, οι παρακάτω:

- ✓ Παράσταση (επιλογή, διανομή ρόλων, σκηνοθεσία) σκηνών από θεατρικό έργο.
- ✓ Διαφήμιση ενός θεατρικού έργου με παντομίμα, τρέιλερ ή αφίσα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι Τ.Π.Ε. αξιοποιούνται ως μέσο δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων και ο κοινωνικός ιστός Web 2.0, ειδικά η ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki, ως

χώρος συνεργασίας, ασύγχρονης επικοινωνίας και ως περιβάλλον δημοσίευσης των εργασιών των μαθητών. Επιπλέον οι μαθητές μεταβαίνουν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες και διερευνούν υλικό σχετικό με προηγούμενες θεατρικές παραστάσεις, ώστε να το αξιοποιήσουν, αν θέλουν και στο ανέβασμα της δικής τους. Επίσης, οι Τ.Π.Ε. αξιοποιούνται για τη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου, καθώς οι μαθητές χρησιμοποιούν ελεύθερα προγράμματα (www.glogster.com ή www.infogr.am) προκειμένου να συντάξουν το πρόγραμμα της παράστασης και την αφίσα για τη διαφήμισή της.

Τέλος, στη μουσική επένδυση της παράστασης, καθώς και στη βιντεοσκόπησή της αξιοποιείται το πρόγραμμα δημιουργίας video (Windows Movie Maker).

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

—

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Θέατρο: Μαριτάνα, Ο Ποπολάρος, Θεός Όνειρος*. Αθήνα: Αδελφοί Βλάσση, 1991.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής ή αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και ο καθηγητής τους εισάγει σταδιακά στο θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν, το δραματικό κείμενο. Στόχος της όλης διδακτικής πρακτικής της 1^{ης} ώρας είναι οι μαθητές να εισαχθούν σταδιακά στο θέμα με το οποίο θα ασχοληθούν, το θέατρο και το ανέβασμα της θεατρικής παράστασης. Προκειμένου ο καθηγητής να δημιουργήσει ένα θετικό κλίμα για την όλη δραστηριότητα μπορεί να ρωτήσει τους μαθητές αν παρακολουθούν θεατρικές παραστάσεις, αν έχουν συμμετάσχει σε κάποια παράσταση που ανέβασε το σχολείο τους, τι είδους έργα τούς αρέσουν και σημειώνει στον πίνακα τις απαντήσεις τους. Στη συνέχεια, ενημερώνει τους μαθητές για το θεατρικό έργο με το οποίο πρόκειται να ασχοληθούν (Ο

Ποπολάρος του Γρηγόριου Ξενόπουλου) και τους εισάγει σύντομα στο περιεχόμενό του, χωρίς να αποκαλύψει το τέλος. Επιπλέον, τους ενημερώνει ότι έχει δημιουργηθεί Wiki στο οποίο κάθε ομάδα έχει τη δική της σελίδα στην οποία θα αναρτά υλικό και θα συναντιέται και ασύγχρονα.

Οι μαθητές πληροφορούνται, επίσης, ότι θα πρέπει να κρατούν ανά ομάδα ημερολόγιο από την αρχή κιόλας της όλης διαδικασίας στο οποίο θα καταθέτουν τις εμπειρίες τους από την εμπλοκή τους στη διαδικασία του ανεβάσματος της θεατρικής παράστασης ανάλογα με τον ρόλο που υποδύθηκαν (σκηνοθέτες, ηθοποιοί, κλπ.). Στόχος της δραστηριότητας ως προς τους γραμματισμούς είναι να μπορούν να συνθέσουν ένα ημερολόγιο στο οποίο να παρουσιάσουν τις εμπειρίες τους από το ανέβασμα της θεατρικής παράστασης και την εμπλοκή τους σε αυτή. Το ημερολόγιο θα ανεβεί στο Wiki μετά το τέλος της 6^{ης} διδακτικής ώρας, ώστε να αξιοποιηθεί διδακτικά την 8^η ώρα.

Τέλος, αναθέτει στους μαθητές να μελετήσουν στο σπίτι τους το θεατρικό κείμενο και τους μοιράζει το παρακάτω φύλλο μελέτης και παρατήρησης θεατρικού έργου, ώστε να το χρησιμοποιήσουν κρατώντας σημειώσεις κατά την ανάγνωσή του. Καλό είναι να μεσολαβεί Σαββατοκύριακο μετά την πρώτη ώρα, ώστε οι μαθητές να έχουν χρόνο να μελετήσουν το θεατρικό κείμενο. Το φύλλο μελέτης και παρατήρησης θα παρουσιαστεί στην τάξη την επόμενη διδακτική ώρα.

ΦΥΛΛΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Τίτλος θεατρικού έργου:

Συγγραφέας:

Εποχή στην οποία διαδραματίζεται:

Πρόσωπα:

Πρωταγωνιστής:

Υπόθεση:

Τόπος θεατρικού έργου:

Χρόνος θεατρικού έργου:

Δομή θεατρικού έργου:

Παρατηρήσεις:(τι με εντυπωσίασε, κλπ)

Κεντρικός άξονας γύρω από τον οποίο εκτυλίσσεται η ιστορία:

2^η και 3^η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Η δεύτερη και η τρίτη ώρα αφιερώνονται στην ειδικότερη μελέτη του δραματικού κειμένου και στην ομαδική εργασία. Καλό είναι οι διδακτικές ώρες να είναι συνεχόμενες, για να έχουν οι μαθητές ολοκληρωμένη εικόνα της δραστηριότητας.

Δεύτερη ώρα: Ο καθηγητής συζητά με τους μαθητές με άξονα το περιεχόμενο του φύλλου μελέτης και παρατήρησης θεατρικού έργου. Στόχος της δραστηριότητας ως προς τις γνώσεις για τον κόσμο είναι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι ο έρωτας κινεί τα νήματα της δράσης στο έργο και ότι το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο ανατρέφεται κάποιος διαμορφώνει και επηρεάζει τη

συμπεριφορά του. Επίσης, με τη δραστηριότητα επιδιώκεται να μάθουν οι μαθητές ότι το κείμενο έχει συγκεκριμένη δομή και βασικά δραματουργικά στοιχεία, όπως χώρος, χρόνος και χαρακτήρες. Για τον λόγο αυτό επιμέρους στοιχεία, όπως τα πρόσωπα του έργου, ο ρόλος τους στην εξέλιξη της υπόθεσης σχολιάζονται επίσης, ώστε ο καθηγητής να βοηθήσει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν το περιεχόμενο του έργου το οποίο θα ανεβάσουν. Επιπρόσθετα, στόχος της δραστηριότητας ως προς τις γνώσεις για τη λογοτεχνία είναι να μάθουν οι μαθητές ότι ο συγγραφέας του θεατρικού έργου στοχεύει στην παράστασή του και το γεγονός αυτό τον επηρεάζει στη συγγραφή του. Ο καθηγητής αναθέτει σε έναν μαθητή να αναρτήσει συμπληρωμένο το φύλλο μελέτης στο Wiki. Η παραπάνω διδακτική δραστηριότητα αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 25 λεπτά.

Στη συνέχεια, ο καθηγητής συζητά με τους μαθητές για τους συντελεστές της θεατρικής παράστασης (σκηνοθέτης, ηθοποιοί, παραγωγοί, διαφημιστές, ενδυματολόγοι-σκηνογράφοι) και τον ρόλο που έχει καθένας τους σε αυτή. Έπειτα αναθέτει στις ομάδες συγκεκριμένους ρόλους, *οι σκηνοθέτες, οι παραγωγοί, οι διαφημιστές, οι ηθοποιοί, οι ενδυματολόγοι-οι σκηνογράφοι*, παρουσιάζοντας σύντομα τον ρόλο κάθε ομάδας στο ανέβασμα της θεατρικής παράστασης. *Οι σκηνοθέτες* θα φτιάξουν το βίντεο από τις πρόβες επενδύοντάς το μουσικά και στη συνέχεια θα το δώσουν στους *διαφημιστές*, οι οποίοι θα το συμπεριλάβουν στην αφίσα που θα φτιάξουν για την προώθηση της παράστασης. *Οι παραγωγοί* θα φτιάξουν το πρόγραμμα της παράστασης, που θα ανεβάσουν στο Wiki και στην ιστοσελίδα του σχολείου τους και οι *ενδυματολόγοι- σκηνογράφοι*, θα δημιουργήσουν τα σκηνικά και τα κοστούμια της παράστασης αφού ερευνήσουν το υλικό που υπάρχει σε σχετικές ιστοσελίδες. Τέλος, οι *ηθοποιοί* είναι αυτοί που θα *υλοποιήσουν* το όλο εγχείρημα. Για την ερμηνεία του ρόλου τους μπορούν να δουν εικόνες ή και να αξιοποιήσουν οπτικό και ακουστικό υλικό από παλαιότερες παραστάσεις του έργου ([Ο Ποπολάρος](#) από τη ραδιοφωνική εκπομπή της ΕΡΤ «Το θέατρο της Τετάρτης» και η ταινία της Φίνος Φιλμ [Ο επαναστάτης ποπολάρος](#)).

Επίσης, το καθηγητής ενημερώνει τους μαθητές ότι στο Wiki που έχει δημιουργηθεί γι' αυτόν τον σκοπό κάθε ομάδα έχει τη σελίδα της στην οποία θα «συναντιέται» και εκτός σχολείου, για να ετοιμάζει και να δημοσιεύει τις εργασίες της. Είναι κρίσιμο να αφιερωθεί μια διδακτική ώρα στο περιεχόμενο του ρόλου των συντελεστών της παράστασης, γιατί αφενός οι μαθητές δεν είναι βέβαιο ότι γνωρίζουν τι κάνει κάθε συντελεστής της θεατρικής παράστασης και αφετέρου πρέπει να συνειδητοποιήσουν και τον δικό τους ρόλο στην υλοποίηση του σεναρίου και συγκεκριμένα στο ανέβασμα της παράστασης. Μόνο αν γνωρίζουν καλά τον ρόλο που θα αναλάβουν, θα μπορέσουν να τον φέρουν εις πέρας με επιτυχία. Η παραπάνω διδακτική δραστηριότητα αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 20 λεπτά.

Τρίτη ώρα: Ο καθηγητής ενημερώνει τους μαθητές ότι προκειμένου να ερμηνεύσουν το έργο πρέπει να γνωρίζουν και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο αυτό αναφέρεται, καθώς και κάποια βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα. Η δραστηριότητα αυτή λειτουργεί συμπληρωματικά και ενισχυτικά της προηγούμενης που αφορούσε στο περιεχόμενο του έργου (βλ. δεύτερη ώρα) στοχεύοντας να συμπληρώσουν οι μαθητές τις γνώσεις για τη λογοτεχνία και ειδικότερα αυτή που αφορά στα δραματουργικά στοιχεία και στους συντελεστές της παράστασης.

Για τον σκοπό αυτό παραπέμπει τους μαθητές στο ψηφιακό βιβλίο της Ιστορίας της Β' Λυκείου, στην Ενότητα VI, κεφάλαιο 6, [« Η Μέση και Ύστερη Λατινοκρατία στην Ελλάδα»](#) στο οποίο περιγράφεται σύντομα η ιστορία των Επτανήσων τον 15^ο και 16^ο αιώνα, οι κοινωνικές τάξεις και οι μεταξύ τους συγκρούσεις. Επίσης, τους παραπέμπει στο Πρόσωπα και θέματα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα), στο λήμμα [«Ξενόπουλος Γρηγόριος»](#), στο οποίο οι μαθητές μπορούν να μελετήσουν τα σχετικά με τα θεατρικά έργα του συγγραφέα καθώς και να εντοπίσουν και παρακολουθήσουν το σχετικό [βίντεο](#) από το Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ (Εποχές και συγγραφείς: Γρηγόριος Ξενόπουλος). Καλό είναι ο καθηγητής να επιστήσει την προσοχή των μαθητών στο χρονικό διάστημα του βίντεο από το 07' μέχρι το 16', όπου γίνεται αναφορά στη Ζάκυνθο και τις κοινωνικές τάξεις, που

υπήρχαν εκεί. Διαμορφώνεται, έτσι, σταδιακά το θεατρικό «σύμπαν» του έργου και οι μαθητές τοποθετούν το έργο στον χώρο και τον χρόνο. Με την παραπάνω δραστηριότητα ο καθηγητής στοχεύει να ανασυστήσει το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το θεατρικό έργο, να τους γνωρίσει τον τόπο (Ζάκυνθος) και τις κοινωνικο-πολιτισμικές συνθήκες που επικρατούσαν εκεί και αποτέλεσαν έμπνευση για τον Ξενόπουλο στη συγγραφή του έργου του. Η παραπάνω διδακτική δραστηριότητα αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 20 λεπτά.

Επίσης, ο καθηγητής εστιάζει στη δομή του θεατρικού κειμένου ζητώντας από τους μαθητές να παρατηρήσουν το κείμενο και να πουν τι το διαφορετικό έχει σε επίπεδο δομής από τα διηγήματα. Στόχος της δραστηριότητας είναι να μάθουν οι μαθητές ότι το δραματικό κείμενο αποτελείται από πράξεις και σκηνές καθώς και ότι ο χώρος, ο τόπος και οι χαρακτήρες αποτελούν βασικά δραματουργικά στοιχεία. Επιπλέον, επιδιώκεται να συνειδητοποιήσουν ότι στόχος του θεατρικού συγγραφέα είναι να παρουσιαστεί θεατρικά (στη σκηνή) το κείμενό του, γεγονός που τον διαχωρίζει από τον διηγηματογράφο. Γίνεται έτσι συζήτηση για τις πράξεις του έργου αλλά και τις σκηνοθετικές οδηγίες που δίνει ο συγγραφέας πριν από κάθε σκηνή, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν ότι κάθε θεατρικό κείμενο συνιστά μια εν δυνάμει θεατρική παράσταση και γράφεται με αυτόν τον στόχο. Η παραπάνω διδακτική διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 15 λεπτά.

Μετά το τέλος της τρίτης ώρας ο καθηγητής αναθέτει σε έναν μαθητή να αναρτήσει στην αρχική σελίδα του Wiki τα ιστορικά στοιχεία που αφορούν στη Ζάκυνθο και που θα χρειαστεί να ληφθούν υπόψη στο ανέβασμα του έργου (κοινωνικές τάξεις, σύγκρουση).

4^η και 5^η ώρα (εργαστήριο πληροφορικής)

Την τέταρτη και την πέμπτη ώρα διδασκαλίας οι μαθητές σε ομάδες ετοιμάζονται για το ανέβασμα της παράστασης. Καλό είναι οι διδακτικές ώρες να είναι συνεχόμενες, για να έχουν οι μαθητές ολοκληρωμένη εικόνα της δραστηριότητας. Ως προς τους γραμματισμούς το προσδοκώμενο όφελος είναι να αξιοποιούν οι μαθητές την

πλατφόρμα Wiki ως περιβάλλον ασύγχρονης επικοινωνίας, συνεργασίας και συγκέντρωσης του ψηφιακού υλικού, ενώ ανάλογα με τον ρόλο που έχει κάθε ομάδα επιδιώκεται να μπορούν να δημιουργήσουν την ψηφιακή αφίσα της παράστασης, να επιλέξουν ένα μέρος από τις βιντεοσκοπημένες πρόβες και να το αξιοποιήσουν στην ψηφιακή αφίσα προκειμένου να διαφημίσουν τη θεατρική τους παράσταση και να συντάξουν το πρόγραμμα της παράστασης.

Οι *ηθοποιοί*, μελετούν τον ρόλο τους και καταγράφουν στο ημερολόγιό τους τις σκέψεις τους για τα γεγονότα και την εξέλιξη του έργου. Καθένας από αυτούς ανεβάζει στο Wiki, στη σελίδα της ομάδας του, το κείμενό του.

Οι *διαφημιστές* αξιοποιώντας το πρόγραμμα δημιουργίας ψηφιακής αφίσας www.glogster.com ή το www.infogr.am φτιάχνουν την αφίσα της παράστασης και την ανεβάζουν στο Wiki.

Οι *παραγωγοί* φτιάχνουν το πρόγραμμα της παράστασης αξιοποιώντας το λογισμικό παρουσιάσεων PowerPoint. Προκειμένου να ενημερωθούν για τα στοιχεία που είναι απαραίτητα σε ένα πρόγραμμα θεατρικής παράστασης, προτείνεται στους μαθητές να περιηγηθούν στο [ψηφιοποιημένο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου](#) και να αναζητήσουν, για να μελετήσουν, τα προγράμματα που υπάρχουν εκεί για τις παραστάσεις του *Ποπολόρου*. Όταν ολοκληρώσουν την εργασία τους την ανεβάζουν στο Wiki. Ο καθηγητής τους ζητά να μελετήσουν προσεκτικά το περιεχόμενο των προγραμμάτων και να σημειώσουν τι στοιχεία υπάρχουν σε αυτά για την παράσταση (ποιο είναι δηλαδή το περιεχόμενό τους), αν και πώς εντάσσονται στην εποχή κατά την οποία ανέβηκε η παράσταση (αισθητικός σχολιασμός, είναι κλασικά/σύγχρονα, αν μπορεί να το καταλάβει αυτό κανείς μελετώντας τα προγράμματα) και να εμπνευστούν για τη δημιουργία του δικού τους προγράμματος. Οι μαθητές κρατούν σημειώσεις, ώστε να εξηγήσουν στους συμμαθητές τους, κατά την παρουσίαση της εργασίας τους, πώς και γιατί επέλεξαν να συντάξουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα για την παράστασή τους. Η δραστηριότητα στοχεύει στο να μάθουν οι μαθητές ότι το πρόγραμμα της θεατρικής παράστασης ως κειμενικό είδος χρησιμοποιεί διαφορετικό

κώδικα επικοινωνίας και υπηρετεί συγκεκριμένη ανάγκη επικοινωνίας, την ενημέρωση των θεατών για το περιεχόμενο και τους συντελεστές του έργου.

Οι σκηνοθέτες κάνουν μια προεργασία για το υλικό με το οποίο θα δημιουργήσουν το βίντεό τους. Μπορούν έτσι να επιλέξουν τη μουσική επένδυση και τη σκηνή ή τις σκηνές του έργου που θα βιντεοσκοπήσουν. Αφού επιλέξουν τις σκηνές, ενημερώνουν τους ηθοποιούς για να μάθουν τα λόγια τους².

Οι ενδυματολόγοι-σκηνογράφοι, αναζητούν στο ψηφιοποιημένο [αρχείο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος](#) κοστούμια και μακέτες σκηνικού ώστε να τα παρουσιάσουν στους ηθοποιούς και τους σκηνοθέτες και οι τελευταίοι να τα λάβουν υπόψη τους στο ανέβασμα της παράστασης. Επίσης, φτιάχνουν ψηφιακά το σκηνικό για εκείνο το μέρος του έργου που θα δραματοποιηθεί για το βίντεο από τις πρόβες και το προβάλλουν στο διαδραστικό πίνακα.

6^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Η έκτη ώρα αφιερώνεται στο ανέβασμα μιας σκηνής του έργου με σκοπό αυτή να βιντεοσκοπηθεί και να αποτελέσει μέρος του διαφημιστικού βίντεο που θα συνοδεύσει το ανέβασμα της παράστασης. Ο καθηγητής έχει στρέψει την προσοχή των μαθητών-θεατών: α. στο αν οι ηθοποιοί έχουν απομνημονεύσει τα λόγια τους, β. αν τα αποδίδουν με όσο το δυνατόν πειστικότερο τρόπο, γ. αν τα σκηνικά και τα κοστούμια αναπαριστούν, «ζωντανεύουν» την εποχή στην οποία αναφέρεται το έργο, δ. αν η σκηνοθεσία κατάφερε να ανασυστήσει την εποχή και τα συναισθήματα των ηρώων. Ουσιαστικά την ώρα αυτή οι μαθητές-θεατές καλούνται να ανακαλέσουν στη μνήμη τους και να εφαρμόσουν όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων πέντε ωρών του σεναρίου. Όλα δηλαδή, όσα αφορούσαν στο περιεχόμενο του έργου (έρωτας και σύγκρουση), στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο, στα δραματουργικά στοιχεία. Καλό θα ήταν ο καθηγητής να καθοδηγήσει τους μαθητές να επιλέξουν μια από τις βασικές σκηνές του έργου η οποία μάλιστα να μην έχει και μεγάλη διάρκεια,

² Καλό είναι να μεσολαβεί Σαββατοκύριακο πριν τη βιντεοσκόπηση, ώστε οι ηθοποιοί να έχουν μάθει τα λόγια τους.

ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να την επαναλάβουν μέσα στην ίδια ώρα, αν χρειαστεί (π.χ. μια σκηνή που θα έχει διάρκεια 10 λεπτά είναι ενδεδειγμένη). Οι ηθοποιοί δραματοποιούν τη σκηνή που έχει επιλεγεί, οι σκηνοθέτες βιντεοσκοπούν και οι υπόλοιπες ομάδες παρακολουθούν κρατώντας σημειώσεις για τη σκηνή που παρακολουθούν, ώστε στη συνέχεια να ασκήσουν κριτική λαμβάνοντας υπόψη τις υποδείξεις του καθηγητή τους (βλ. πριν σημεία α, β, γ, δ).

Μόλις οι σκηνοθέτες ολοκληρώσουν το έργο τους (εργασία που θα γίνει στο σπίτι), ανεβάζουν το βίντεο στο Wiki. Ως προς τους γραμματισμούς, το προσδοκώμενο αποτέλεσμα είναι να μπορέσουν οι σκηνοθέτες να δημιουργήσουν την ψηφιακή αφίσα με το βίντεο της παράστασης και να αξιοποιήσουν την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki ως περιβάλλον συνεργασίας και συγκέντρωσης ψηφιακού υλικού, ενώ όλοι οι μαθητές προσδοκείται να μπορούν να ασκήσουν κριτική για τη θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν. Ο καθηγητής υπενθυμίζει στους μαθητές ότι πρέπει να ανεβάσουν στο Wiki, στη σελίδα της ομάδας τους, το ημερολόγιο που κρατούσαν από την αρχή του σεναρίου.

7^η και 8^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Η έβδομη και η όγδοη ώρα του σεναρίου αφιερώνονται στον σχολιασμό της όλης δραστηριότητας από τους μαθητές. Καλό είναι να είναι συνεχόμενο το διάωρο, ώστε να υπάρχει η συνολική εικόνα της δραστηριότητας. Στόχος της δραστηριότητας ως προς τις γνώσεις για τη λογοτεχνία είναι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης αποτελεί ερμηνεία του δραματικού κειμένου. Ως προς τους γραμματισμούς, το προσδοκώμενο αποτέλεσμα είναι να μπορούν οι μαθητές να ασκήσουν κριτική για τη θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν.

7^η ώρα: Κάθε ομάδα παρουσιάζει την εργασία της και οι υπόλοιπες κρατούν σημειώσεις, για να ασκήσουν κριτική λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια: α. τον τρόπο παρουσίασης, β. τη συνεργασία της ομάδας, γ. το καθαυτό περιεχόμενο της εργασίας και δ. το κατά πόσο ελήφθησαν υπόψη κατά την εργασία της ομάδας που

παρουσιάζει τα όσα θεωρητικά παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια των πέντε πρώτων ωρών του σεναρίου.

Αφού παρουσιαστούν οι εργασίες κάθε ομάδας³ διεξάγεται στην τάξη συζήτηση για τις εντυπώσεις των μαθητών από την όλη διαδικασία. Οι μαθητές ασκούν ανά ομάδα κριτική στις ομάδες που παρουσίασαν και γίνεται συζήτηση τόσο για το περιεχόμενο όσο και για τον τρόπο παρουσίασης της εργασίας. Ο καθηγητής μπορεί να στρέψει τη συζήτηση και στο ότι κάθε φορά που κάποιος θέλει να ασκήσει κριτική σε κάτι/κάποιον ή να αξιολογήσει κάτι/κάποιον, πρέπει να θέτει συγκεκριμένα κριτήρια και να στηρίζει την κριτική του σε αυτά, ώστε να είναι κατά το δυνατόν αντικειμενική και τεκμηριωμένη. Επίσης, ο καθηγητής μπορεί να κατευθύνει τη συζήτηση και στους διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας που χρησιμοποιούν η αφίσα, το βίντεο και το θεατρικό κείμενο, προκειμένου να περάσουν το μήνυμα στον δέκτη. Στόχος της δραστηριότητας ως προς τις γνώσεις για τον κόσμο είναι να μάθουν ότι διαφορετικά κειμενικά είδη (δράμα, αφίσα, πρόγραμμα) χρησιμοποιούν διαφορετικό κώδικα επικοινωνίας και υπηρετούν διαφορετικές ανάγκες επικοινωνίας. Η όλη δραστηριότητα-συζήτηση αναμένεται να διαρκέσει 30 λεπτά.

8^η ώρα: Την 8^η ώρα αξιοποιούνται διδακτικά τα ημερολόγια που κρατούσαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της όλης δραστηριότητας. Στόχος της δραστηριότητας είναι να εκφράσουν οι μαθητές τις απόψεις τους, όπως τις κατέγραψαν ήδη από την πρώτη διδακτική ώρα, για την εμπλοκή τους στο ανέβασμα της θεατρικής παράστασης και (ως προς τις γνώσεις για τον κόσμο) να μάθουν ότι για την επίτευξη κάθε συλλογικού στόχου είναι απαραίτητη η συνεργασία των μελών της ομάδας. Με την ανάγνωση των ημερολογίων κάθε ομάδας ο καθηγητής μπορεί να κατευθύνει τη συζήτηση στο γεγονός ότι το θέατρο είναι ομαδική εργασία, στον ρόλο και τις αρμοδιότητες κάθε συντελεστή στο ανέβασμα της θεατρικής παράστασης, στις

³ Η παρουσίαση αναμένεται να διαρκέσει 15 λεπτά, γιατί ουσιαστικά παρουσιάζουν οι διαφημιστές, οι παραγωγοί και οι σκηνοθέτες· οι ενδυματολόγοι και οι ηθοποιοί έχουν παρουσιάσει τη δουλειά τους την 6^η ώρα.

δυσκολίες που ενδεχομένως συναντά και στην ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των ομάδων, ώστε να επιτευχθεί ο συλλογικός στόχος, το ανέβασμα της παράστασης. Γίνεται έτσι, μια επιστροφή στο όλον του σεναρίου και κυρίως αξιοποιούνται διδακτικά οι εμπειρίες και τα βιώματα που απέκτησαν οι μαθητές από την εμπλοκή τους σε αυτό. Τα ημερολόγια είναι αυτά που ουσιαστικά καθοδηγούν την όλη διδακτική πρακτική της 8^{ης} ώρας, αφού η διδασκαλία πραγματοποιείται με βάση το περιεχόμενό τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

—

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

—

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η διδασκαλία ολόκληρου δραματικού κειμένου θεωρούμε ότι θα κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για το θέατρο. Το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης δεν είναι εύκολη υπόθεση, γι' αυτό και προτείνεται η λύση της δραματοποίησης μέρους του έργου. Η εμπλοκή των μαθητών στο στήσιμο της παράστασης, οι διάφορες επιλογές που θα κληθούν ανά ομάδα να κάνουν, για να υλοποιήσουν το έργο τους, θα τους εμπλέξει σε δημιουργικές διαδικασίες, θα αναπτύξει την κριτική τους σκέψη και θα τους ωθήσει να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν συνεργατικές δεξιότητες. Επίσης, θα τους βοηθήσει να ανακαλύψουν τα ταλέντα τους.

Αυτό που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την διδακτική αξιοποίηση του σεναρίου είναι ότι ενδέχεται να προκύψουν τεχνικού τύπου ζητήματα, αν οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με το Wiki, την αναζήτηση στο διαδίκτυο και τα προγράμματα [Glogster](#), [infogr.am](#), Windows Movie Maker και PowerPoint. Στην περίπτωση αυτή θα είναι χρήσιμη η συνεργασία με τον καθηγητή της πληροφορικής.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
